

Anděl

Z řec. *ánghelos* (posel), později lat. *angelus*. Duchová bytost, svou povahou se nacházející mezi člověkem a Bohem. Je Božím poslem. V Bibli je popsáno mnoho případů zjevení se andělů, ponejvíce v lidské podobě: zjevil se Hagar, Abrahámovi, Lotovi, Jákobovi. Ve Starém zákoně se nemluví výslovně o stvoření andělů, ale vyplývá ze skutečnosti, že Bůh je stvořitel všech bytostí. Přítomnost pokušitele v podobě hada v pozemském ráji dává tušit pád andělů proměněných v demony. Andělé

se starají o lidi: zachraňují Lota, Tobiáše a Sáru, tři mládence z pece. Někdy z Božího příkazu trestají lidi. V Novém zákoně jsou andělé popsáni jako duchové, neviditelní, kteří nemají tělesné potřeby, a mluví se výslovně o jejich pádu. Apokalypsa je obzvláště bohatá na zobrazení andělů, a to i pro svůj literární žánr. Pseudodionysius rozděluje andělé do devíti „kúrů“ či kategorií, majících tři hierarchické stupně: serafové, cherubové, trůny; panstva, síly mocnosti; knížata, archandělé, andělé.

AKTUALITY

BESEDA S JANOU SIEBEROVOU

Čas běží a blíží se další výročí našeho Domácího hospice 14 pomocníků. Jako každý rok se ho chystáme oslavit nějakou zajímavou akcí pro Vás. Jsme velmi rádi, že naše pozvání tentokrát přijala zdravotní sestra, aktivistka hospicového hnutí, autorka řady článků a knih o doprovázení terminálně nemocných a zakladatelka Domácího hospice Duha Hořice **paní Jana Sieberová**. Vyslechnout si její velmi zajímavou cestu a zkušenost s hospicovým dílem budete moci **v úterý 20. 9. 2022 od 17.00 h v čítárně městské knihovny v Semilech**. Těšíme se na Vás.

Tým domácího hospice

NÁBOŽENSTVÍ VE ŠKOLNÍM ROCE 2022/23

Pondělí 15.15 – 16.00 h 2. – 3. třída vyučuje L. Nosková (poprvé 12. 9.)

Pátek 14.15 – 15.15 h 4. – 6. třída vyučuje M. Zahradková (poprvé 9. 9.)

V tomto školním roce budou každé úterý probíhat také **Katecheze Dobrého Pastýře** pro předškolní děti a žáky prvních tříd. Jde o katechetický program postavený na kerygmaticko-liturgickém modelu, který rozvinula S. Cavaletti a je inspirován Montessori pedagogikou.

Úterý 14.30 – 15.20 žáci prvních tříd vede A. Holubcová

Úterý 15.10 – 16.00 předškolní děti (3–6 let) vede A. Holubcová

První setkání Katecheze Dobrého Pastýře se uskuteční 13. září.

Kontakty: Marie Zahradková 737 416 051

Andrea Holubcová 604 655 608

Hřivna – informační čtrnáctideník vydává ŘK farnost Semily pro vnitřní potřebu. Uzávěrka tohoto čísla: 8. září 2022. Uzávěrka následujícího čísla: 22. září 2022. Redakce a grafická úprava: M. Kraus. Imprimatur: R. D. J. Gajdošik. Jednotlivé příspěvky zasílejte na adresu kraus.matej@seznam.cz, a to nejpozději do dne uzávěrky dalšího čísla.

Římskokatolická farnost – děkanství Semily, Komenského nám. 125, 513 01

Děkan: R. D. Jaroslav Gajdošik, tel. 739 909 500

www.farnost.semily.net

Bohoslužby v Semilech se konají v děkanském kostele sv. Petra a Pavla (KO), v kapli sv. Zdislavy na faře (KA), ve filiálním kostele Umučení sv. Jana Křtitele na Kostofranku (KK), v domově důchodců (DD), v kapli sv. Antonína v Chuchelně (CH).

Farnost sv. Petra a Pavla

Pořad bohoslužeb ve farnosti ve dnech 12. 9. – 25. 9. 2022

12. 9. Po – – –

13. 9. Út *Památka sv. Jana Zlatoústého, biskupa a učitele církve*

KA 18.00 za ++ Cecilii Novotnou a manžela

14. 9. St *Svátek Povýšení svatého kříže*

KA 08.00 za ++ Karla a Olgu

15. 9. Čt *Památka Panny Marie Bolestné*

16. 9. Pá *Památka sv. Ludmily, mučednice*

17. 9. So – – –

18. 9. Ne **25. neděle v mezidobí**

KO 08.30 za † Josefa Kadlece a rodiče

CH 15.00 na úmysl

19. 9. Po *Památka sv. Ondřeje Kim Tae-göna, kněze, Pavla Chöng Hasanga a druhů, mučedníků*

20. 9. Út *Svátek Výročí posvěcení katedrály sv. Štěpána v Litoměřicích*

21. 9. St *Svátek sv. Matouše, apoštola a evangelisty*

KA 08.00 za † Rudolfa

22. 9. Čt KA 08.00 za ++ Františka, Annu a Karolínu

23. 9. Pá *Památka sv. Pia z Pietrelciny, kněze*

24. 9. So KA 18.00 za ++ Josefa a Agnesu

25. 9. Ne **26. neděle v mezidobí**

KO 08.30 za † Josefa Karmáška a rodiče a za uzdravení farníka Josefa

sbírka na charitu

JOSEF HENDRICH – životopisná črta

Pokračování životopisné črty z pera Martina Baruse o kanovníku Josefu Hendrichovi, posledním kapitulním vikáři litoměřické diecéze z doby nesvobody.

Proč si státní úřady vybraly právě Josefa Hendricha? Důvodů najdeme jistě více, za klíčový však považují již omezený výběr kandidátů, tedy členů katedrální kapituly. Jak vyplývá z pozdějších posudků litoměřických kanovníků, které si vedl sekretariát pro věci církevní, zůstal Josef Hendrich prakticky jediným vhodným kandidátem, neboť jej neomezovalo zdraví (jako Eduarda Olivu, Václava Truxu a částečně i Mojmira Melana), nebyl označován jako protistátně smýšlející (jako Jaroslav Dostálek), neměl omezené schopnosti pro zastávání vyšších úřadů (jako Mojmir Melan), nežil trvale v Německu a tudíž ani fakticky nepřipadal v úvahu (jako v roce 1946 odsunutý Georg Zischek), nezastával důležitou funkci, kde by bylo těžké hledat nového kandidáta (jako rektor semináře Václav Červinka) a nebyl přímo propojen se správním aparátem biskupa Štěpána Trochty, který byl státu trnem v oku (jako Tomáš Holoubek). Josef Hendrich měl naopak dle těchto posudků „naprosto kladný poměr k socialistickému zřízení“, byl v minulosti aktivně činný v rámci Mírového hnutí katolického duchovenstva, působil v době volby v krajském výboru Sdružení katolických duchovních Pacem in terris, byl členem okresního výboru Československé strany lidové, „v krizových letech 1968–69 se neztotožňoval s negativními stanovisky církve“ a celkově je hodnocen jako „disciplinovaný, zkušený církevní hodnostář, dobrý organisátor a ve výkonu funkce důsledný“.

Pokud budeme hodnotit Hendrichovy vnitřní motivace, ocitáme se samozřejmě na tenkém ledu, ale vzhledem k charakteru úřadu kapitulního vikáře jako takového se mělo jednat pouze o dočasnou funkci, byť zkušenosti

z předchozích desetiletí a jiných diecézí byly odlišné. Ovšem v roce 1973 byl dlouholetý olomoucký kapitulní vikář Josef Vrana v důsledku kompromisních jednání mezi státem a Vatikánem (v duchu tzv. Ostpolitik papeže Pavla VI.) vysvěcen na biskupa, byť se stal pouze apoštolským administrátorem olomoucké arcidiecéze, další tři noví biskupové pak byli vysvěceni na Slovensku. Ačkoliv byly tyto kroky Svatého stolce zejména na aktivní činnost těchto ordinářů v Pacem in terris kritizovány, existovala ne zcela nereálná naděje, že by mohly být podobným způsobem obsazeny i další vakantní biskupské stolce. Ať už se k tomuto scénáři Josef Hendrich upínal v obecné rovině či ve vizi své osobní budoucnosti (být nejpozději od počátku 80. let bylo jasné, že se jedná o nereálnou vizi – pro Svatý stolec byl jako kandidát nepřijatelný), nebo jej nechával zcela chladným, dokladem vnímání dočasnosti setrvání v pozici kapitulního vikáře je jeho nepřerušování působení ve funkci mladoboleslavského administrátora a okrskového vikáře, a to až do 30. června 1983. Ostatně v Mladé Boleslavi stále bydlel a v Litoměřicích pobýval vesměs jen během pracovních dnů, což vadilo i státním úřadům.

Ty naopak kvitovaly, jakým způsobem se pod Hendrichovým vedením proměnil správní aparát diecéze. Z ordinariátu byli nuceni odejít blízcí Trochtovi spolupracovníci Emil Škurka, Josef Pekárek (oba salesiáni) a Jaromír Korejs. Na nižší posty v rámci biskupské kurie se přesunuli Tomáš Holoubek a Josef Helikar. Právě o jejich zkušenosti se správou diecéze se musel Hendrich nutně opírat, nejednalo se však jistě o idylické soužití, a byť se jedná ze strany státních úřadů o možnou snahu rozdmýchat problémy, lze vypozařovat napětí ve vztahu mezi Josefem Hendrichem a Tomášem Holoubkem, které vedlo na podzim roku 1980 Hendricha k podání rezignace na post

kapitulního vikáře k 1. březnu 1981 (oficiálním důvodem tohoto kroku byl zdravotní stav). Po náhlém úmrtí Tomáše Holoubka 14. ledna 1981 však Hendrich vzal tuto rezignaci zpět a byl ochoten zůstat v úřadu „až do vyřešení řádné kanonické správy diecése“.

Tato věta začala být aktuální zejména v roce 1983, kdy vešel v účinnost (27. listopadu 1983) nový kodex kanonického práva, který již ve svých ustanoveních neznal pojem kapitulní vikář a správa vakantní diecéze se měla řešit volbou administrátora diecéze sborem poradců (kán. 416–430 CIC 1983). K tomu samozřejmě nedošlo a postavení Josefa Hendricha jakožto správce diecéze je z hlediska církevního práva poněkud problematické, což si i nepochybně uvědomoval a tituloval se již ne jako kapitulní vikář ale jako administrátor či ordinář litoměřické diecéze. Na jeho obhajobu je třeba sdělit, že kroky podle nového kodexu nemohl v tomto ohledu pouze o své vůli naplnit.

Sdružení katolických duchovních Pacem in terris byla v roce 1971 vzniklá organizace sdružující kněze, kteří více či méně spolupracovali s vládnoucím režimem, přičemž je nutné v jeho hodnocení rozlišovat řadové a příliš neangažované členy, kteří své členství používali jako určité krytí své další činnosti, od aktivních držitelů vedoucích pozic. Josef Hendrich se stal členem sdružení zřejmě již v roce 1972, přičemž se k jeho působení stavěl velmi kladně např. na vikariátních konferencích. Bez svého členství v Pacem in terris by se zřejmě nestal kapitulním vikářem a tento post ho naopak předurčil k vyšším pozicím v rámci tohoto sdružení – po angažmá v krajském výboru byl v letech 1977–1984 předsedou jeho české části a od roku 1980 místopředsedou federálního sdružení, od roku 1985 byl řadovým členem federálního předsednictva. Ačkoliv se tak stal jednou z tváří tohoto sdružení, což ostatně potvrzuje udělení státního

vyznamenání Za zásluhy o výstavbu v roce 1985, osobně své angažmá vnímal spíše jako nucené vzhledem ke své funkci.

Smlčet nelze ani Hendrichovu aktivní spolupráci se Státní bezpečností, již se však vzhledem k jeho vysoké funkci v církevní hierarchii nebylo takřka možné vyhnout. Jeho svazek byl tzv. rozpracován až v roce 1977 a o rok později již v dokumentech figuruje jako agent pod krycím jménem Primas. Ačkoliv byl jeho svazek skartován v prosinci 1989 – čímž je jakékoliv důkladnější hodnocení limitováno –, lze na základě dalších dokumentů tvrdit, že Hendrich poskytoval (či byl nucen poskytovat) Státní bezpečnosti hodnotné zprávy.

Přes veškeré tyto prorežimní postoje nebyla Hendrichova pozice jakožto „správce“ litoměřické diecéze jednoduchá, lze spíše zhodnotit, že ačkoliv mu tyto aktivity mohly v dílčích ohledech pomáhat např. při řešení personálních záležitostí v diecézi, neznamená to, že mu státní úřady vycházely ve všem zcela vstříc. Jeho snahy o navrácení státního souhlasu pro mnohé problematické kněze nebyly příliš úspěšné (být výjimky samozřejmě existovaly), personální změny v obsazení farností byly často zamítány a Hendrich byl nucen dělat četné kompromisy. Na druhou stranu, ani on nevyhověl všem požadavkům státních úřadů, zejména pokud se to týkalo státem kritizovaného obsazení některých farností řeholníky (jezuita Cukr v Bohosudově, premonstráti a redemptoristé na Lounsku). Přátelské styky ho rovněž pojily s Karlem Otčenáškem, královéhradeckým biskupem, jemuž však státní úřady zabránily ujmout se své diecéze a který byl administrátorem v Trmicích a nad nímž měl Hendrich držet ochrannou ruku.

Martin Barus

- pokračování -